Valtuustoaloite toisen asteen koulutuksen järjestämisestä Kittilässä

Kvalt 25.09.2023

Valtuutettu Akseli Erkkilä (KL) jätti yhteensä yhdeksäntoista (19) valtuutetun/varavaltuutetun allekirjoittaman seuraavan sisältöisen valtuustoloitteen:

”*Kittilän toisen asteen koulutus on viimeisten vuosikymmenten aikana heikentynyt silminnähtävästi. Lukio, josta kunta pitää huolta, voi suhteellisen hyvin. Sen sijaan ammattikoulutus on taantunut niin, että tätä aloitetta kirjoittaessa ei Kittilässä ja Levillä voi opiskella kuin viittä alaa: ravintola- ja matkailualaa, liiketoimintaa, sosiaali- ja terveysalaa, luonto- ja ympäristöalaa sekä valmentavaa koulutusta. Vaihtoehdot ovat kapeat paitsi lukumääräisesti, myös laadullisesti: käytännöllisesti katsoen tarjolla on vain palvelualan koulutuksia. Yhteishaussa on Redun sivujen mukaan voinut Kittilässä aloittaa opiskelut vain kolmella alalla: liiketoiminta, matkailuala tai sosiaali- ja terveysala. Teknisesti suuntautuneille pojille ja tytöille ei Kittilällä ole tarjota vaihtoehtoa jäädä kotikuntaan opiskelemaan.*

Vertailu kahteen naapurikuntaan voi osoittaa, mistä meillä kiikastaa. Myös Sodankylässä ammatillinen koulutus on ottanut vakavasti takapakkia. Linjavalintoja on aiempaa vähemmän. Entä Muoniossa, joka sentään on kumpiakin Kittilää ja Sodankylää tuntuvasti pienempi paitsi väkimäärän, myös työpaikkojen ja elinkeinotoiminnan monipuolisuuden osalta (Muoniossa on Lappian sivujen mukaan ollut mahdollista aloittaa yhteishaussa automekaanikon, matkailualan, talonrakentajan, sosiaali- ja terveysalan, sähköasentajan ja valmentavan koulutuksen opinnot. Matkailuala jakautuu vieläpä kolmeen eri tutkintoon.

Kunnan elinvoiman kannalta monipuolinen ammatillinen koulutustarjonta on keskeinen tekijä. Kouluun, jossa aloja on paljon ja ne ovat monipuolisia, on monipuolisia opiskelijoitakin ja se houkuttaa nuoria, aivan kuten pitääkin. Siksi koulutusalojen väheneminen ja yksipuolistuminen ovat pahan kierre, joka ruokkii itseään. Koulutusaloja vähenee, jolloin jäljelle jääneisiinkin haetaan vähemmän, kohta taas aloja lakkautetaan oppilaspulaan vedoten.

Mikä erottaa Sodankylän ja Kittilän Muoniosta, mitä tulee ammatilliseen koulutukseen? Kittilä ja Sodankylä ovat aikanaan liittyneet Rovaniemen Koulutuskuntayhtymään, Muonio taas Lappiaan. Rovaniemi on keskittänyt aloja itselleen, pienet kunnat ovat hävinneet. Rovaniemellä on koulutuskuntayhtymässä vieläpä yksin enemmistö.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Kittilä selvittää mahdollisuuden vaihtaa koulutuskuntayhtymää Lappiaan. Mitä riskejä siihen sisältyy, ja toisaalta mitä mahdollisuuksia. Asia tulee esitellä kunnanvaltuustolle, joka päättää, ryhdytäänkö vaihtamaan koulutuskuntayhtymää Kittilän ammatillisen koulutuksen pelastamiseksi.”

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetään kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Khall 24.10.2023 § 386

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kurula Timo
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen sivistystoimen ja yleishallinnon toimialan yhteistyössä valmisteltavaksi. Vastuuhenkilöinä ovat sivistystoimenjohtaja ja hallintojohtaja.
Päätös	Esitys hyväksyttiin.

Koululk 21.05.2025 § 51
457/12.00.01/2023

Valmistelija	Vs. sivistystoimenjohtaja Kinnunen Petteri

Kittilän kunnan sivistystoimi on vastaanottanut valtuustoaloitteen koskien toisen asteen ammatillisen koulutuksen tilaa ja kehittämistä kunnassamme. Aloitteen allekirjoittajat ovat huolissaan ammatillisen koulutuksen nykytilanteesta Kittilässä ja Levin alueella. On selvää, että monipuolinen ja laadukas ammatillinen koulutustarjonta on keskeinen tekijä kunnan elinvoiman, nuorten tulevaisuuden ja alueen yritysten osaavan työvoiman turvaamisen kannalta.

Aloitteessa tuodaan esiin valitettava tosiasia ammatillisen koulutuksen tarjonnan kapeudesta ja mahdollisesta laadullisesta heikentymisestä Kittilässä. Vertailu naapurikuntiin, erityisesti Muonioon, herättää perusteltuja kysymyksiä nykyisen koulutuskuntayhtymä Redun toimintamallista ja sen vaikutuksista pienempien kuntien koulutustarjontaan.

Sivistystoimi yhtyy näkemykseen siitä, että koulutusalojen väheneminen voi johtaa negatiiviseen kierteeseen, jossa opiskelijamäärien laskiessa koulutusaloja lakkautetaan entisestään. Tämän kehityksen pysäyttäminen ja kääntäminen on ensiarvoisen tärkeää. Nykyisin Kittilässä tarjottava toisen asteen koulutus kattaa lukiokoulutuksen, joka toimii Kittilän koululautakunnan alaisuudessa, sekä koulutuskuntayhtymä Redun järjestämän ammatillisen peruskoulutuksen liiketoiminnan alalla (merkonomi), matkailualalla (matkailun asiakaspalvelija) sekä sosiaali- ja terveysalalla (lähihoitaja). Tarvetta laajentaa ammatillista koulutustarjontaa olisi erityisesti esimerkiksi rakannusalalla ja kaivosalalla.

Kittilän lukio on elinvoimainen ja opiskelijamäärät ovat alppikoululinjan ansiosta koko ajan kasvussa. Valtuustoaloitteen allekirjoittaneet ovat kuitenkin tunnistaneet tarpeen monipuolistaa ammatillista koulutustarjontaa sekä vahvistaa yhteistyötä alueen yritysten kanssa. Tämä tarve on myös tunnistettu Kideve-elinkeinopalveluissa ja sivistystoimessa, sillä sitä varten Kittilän kunta on mukana Levi Kampus -hankkeessa, jonka yhtenä keskeisenä tehtävänä on tuoda alueelle täysin uudenlainen mahdollisuus vahvistaa Kittilän ja Levin elinkeinoelämää, ratkaista paikallisten yritysten työvoimatarpeita ja rakentaa ympärivuotisia, kestäviä työuria. Hankkeessa tehdään yhteistyötä muun muassa paikallisten yritysten, Redun ja Lapin

yliopiston kanssa osaavan työvoiman saamiseksi paikallisten yritysten tarpeisiin.

Aloitteessa esitetty mahdollisuus koulutuskuntayhtymän vaihtamisesta Lappiaan on merkittävä ja perusteellista selvitystä vaativa toimenpide ja siihen sisältyy sekä mahdollisuuksia että riskejä. Asiaa tulisi selvittää perusteellisesti ja selvitystyössä tulisi ottaa huomioon muun muassa seuraavat näkökulmat:

1. Mahdollisuudet koulutuskuntayhtymän vaihdossa Lappiaan:

    - Koulutustarjonnan laajentuminen: On mahdollista, että Lappian kautta Kittilään voitaisiin saada laajempaa ja monipuolisempaa ammatillista koulutustarjontaa, joka vastaisi paremmin alueen nuorten ja elinkeinoelämän tarpeita. Muonion esimerkki antaa tästä viitteitä.
    - Paikallisten tarpeiden parempi huomioiminen: Pienemmässä ja alueellisesti läheisemmässä koulutuskuntayhtymässä Kittilän erityistarpeet ja paikalliset vahvuudet, kuten matkailu ja luonnonvara-ala, saattaisivat tulla paremmin huomioiduiksi koulutuksen suunnittelussa.
    - Opiskelijoiden houkuttelevuus: Monipuolisempi koulutustarjonta voisi lisätä Kittilän ja Levin alueen vetovoimaa opiskelupaikkana ja siten ehkäistä nuorten muuttoa pois kotikunnasta opintojen perässä.

2. Riskit koulutuskuntayhtymän vaihdossa Lappiaan:

    - Hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset: Koulutuskuntayhtymän vaihtaminen on monimutkainen prosessi, joka aiheuttaa hallinnollista työtä ja taloudellisia kustannuksia. Tulisi selvittää, mitkä nämä kustannukset olisivat ja miten ne katettaisiin.
    - Opetushenkilöstön ja olemassa olevien koulutusten siirtyminen: On varmistettava, miten nykyisen ammatillisen koulutuksen henkilöstön ja olemassa olevien koulutuslinjojen siirtyminen Lappian alaisuuteen mahdollisesti toteutuisi ja olisiko tämä ylipäänsä edes mahdollista.
    - Aikataulu ja toteutettavuus: Koulutuskuntayhtymän vaihtaminen ei ole nopea prosessi. On arvioitava realistinen aikataulu ja varmistettava, että muutos on käytännössä toteutettavissa. Neuvottelut tulisi käydä koulutuskuntayhtymä Lappian kanssa.
    - Redun kanssa käytävät neuvottelut: Kuntayhtymän vaihtaminen edellyttää neuvotteluja nykyisen koulutuskuntayhtymä Redun kanssa. On selvitettävä Redun kanta asiaan ja mahdolliset ehdot muutokselle.

Mahdollisen koulutuskuntayhtymän vaihtamiseksi tulisi käynnistää perusteellinen selvitys koulutuskuntayhtymän vaihtamisen mahdollisuuksista ja riskeistä. Selvitystyössä pitäisi kuulla eri sidosryhmiä, kuten opiskelijoita, vanhempia, alueen yrityksiä, opetushenkilöstöä sekä Lapin koulutuskuntayhtymä Lappiaa ja Rovaniemen koulutuskuntayhtymä Redua. Selvitystyötä varten olisi hyvä perustaa työryhmä ja rajallisten sivistystoimen resurssien takia selvittää mahdollisuutta ottaa ulkopuolinen toimija asiaa selvittämään.

Mahdollisen selvityksen tulokset esiteltäisiin normaalissa päätöksentekojärjestyksessä lopulta kunnanvaltuustolle, joka voisi sen perusteella päättää mahdollisista jatkotoimenpiteistä

koulutuskuntayhtymän vaihtamiseksi tai muista toimenpiteistä Kittilän ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi.

Kittilän kunnan sivistystoimi on sitoutunut edistämään laadukasta ja monipuolista toisen asteen koulutusta kunnassamme ja suhtautuu valtuustoaloitteeseen vakavasti.

Esittelijä — Vs. sivistystoimenjohtaja Kinnunen Petteri

Päätösehdotus — Koululautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että

1) sivistystoimessa on käynnissä ja siellä valmistellaan toimenpiteitä toisen asteen koulutuksen monipuolistamiseksi ja ylläpitämiseksi Kittilässä muun muassa Levi Kampus –hankkeen avulla sekä

2) Kittilässä toisen asteen koulutuksen järjestämistä koskeva valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös — Esitys hyväksyttiin.